

18.06.2020

ALUEELLISEN VALMISTELUN JAOSTO

Aika:	torstai 18.06.2020 klo 10:00–14:00	
Paikka:	Skype-kokous	
Läsnä:	Kari Hakari, osastopäällikkö, STM, pj (kohdat 1-3)	(x)
	Taru Koivisto, johtaja, STM, pj (kohdat 4-5)	(x)
	Vuokko Lehtimäki, erityisasiantuntija, STM	(-)
	Kristiina Mukala, lääkintöneuvos, STM	(x)
	Jaska Siikavirta, johtaja, STM	(-)
	Ville-Veikko Ahonen, finanssineuvos, yksikön päällikkö, VM	(x)
	Tomi Hytönen, budjettineuvos, yksikön päällikkö, VM	(x)
	Janne Koivukoski, pelastusneuvos, SM	(x)
	Kimmo Parhiala, yksikön päällikkö, THL	(-)
	Sirkku Pikkujämsä, ylilääkäri, THL	(x)
	Päivi Husman, johtaja, Työterveyslaitos	(x)
	Tarja Myllärinen, johtaja, Kuntaliitto	(x)
	Karri Vainio, erityisasiantuntija, Kuntaliitto	(x)
	Aija Tuimala, projektipäällikkö, KT Kuntatyönantajat	(x)
	Markku Mäkijärvi, johtajaylilääkäri, HUS	(x)
	Anna Arola-Järvi, kehittämisjohtaja, Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri	(x)
	Jaakko Herrala, sote-muutosjohtaja, Pirkanmaan liitto	(x)
	Ilkka Pirskanen, toimitusjohtaja, Siun Sote	(x)
	Kirsti Ylitalo-Katajisto, hyvinvointijohtaja, Oulun kaupunki	(x)
	Juha Jolkkonen, toimialajohtaja, Helsingin kaupunki	(x)
	Taru Kuosmanen, hyvinvointijohtaja, Tampereen kaupunki	(-)
	Kati Kallimo, toimialajohtaja, Jyväskylän kaupunki	(x)
	Anna-Kaisa Pusa, kaupunginjohtaja, Kurikan kaupunki	(x)
	Oskari Auvinen, kaupunginjohtaja, Kangasalan kaupunki	(x)
	Tiina Heikka, kunnanjohtaja, Lapinjärven kunta	(-)
	sij: Olli Riikonen, kunnanjohtaja, Tohmajärven kunta	(x)
	Marina Kinnunen, sairaanhoitopiirin johtaja, Vaasan sairaanhoitopiiri	(x)
	Jani Pitkänen, pelastuskomentaja, Helsingin kaupungin pelastuslaitos	(x)
	Jari Sainio, pelastusjohtaja, Varsinais-Suomen pelastuslaitos	(x)
	Olli-Pekka Ojanen, pelastusjohtaja, Pirkanmaan pelastuslaitos	(-)
	Jukka Koponen, pelastusjohtaja, Pohjois-Savon pelastuslaitos	(x)
	Petteri Helisten, pelastusjohtaja, Oulu-Koillismaan pelastuslaitos	(x)
	Antti Kuopila, erityisasiantuntija, STM	(x)
	Pilvi Rantanen, erityisasiantuntija, STM	(x)
	Antto Korhonen, erityisasiantuntija, VM	(x)
	Krista Björkroth, suunnittelija, STM	(x)
	Toivonen Teemu-Taavetti, pelastuspäällikkö, Pirkanmaan pelastuslaitos	(x)
Erikseen kutsuttuna:	Auli Valli-Lintu, hallitusneuvos, STM	(x)
	Miikka Vähänen, neuvotteleva virkamies, VM	(x)
	Ilpo Helismaa, hallitusneuvos, SM	(x)
	Vappu Vienamo, viestinnän asiantuntija, STM	(x)
	Sonja Kärkkäinen, viestintäsuunnittelija, STM	(x)
	Emmi Korkalainen, asiantuntija, STM	(x)

Maria Nousiainen, projektisihteeri, STM
Heta Hytönen, asiantuntija, STM

(x)
(x)

Käsitellyt asiat

1. Kokouksen avaus ja edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Puheenjohtaja Kari Hakari STM:stä avasi kokouksen. Hyväksyttiin kokouksen esityslista ja edellisen kokouksen muistio.

2. Ajankohtaiset asiat

Puheenjohtaja Hakari aloitti ajankohtaiskatsauksen tuoden esille, että yleistilanne sote-valmistelussa on hyvä akuutin korona-kriisin päällekkäisyydestä huolimatta. Sote:n hallituksen esityksen lakipaketti todettiin olevan hyvässä tilassa ja valtionavustushakujen päätökset on saatu valmiiksi. STM:stä lähtevät alueille avustuspäätökset kesäkuun viimeisinä päivinä. Avustukset on jo käsitelty, sote-johtoryhmässä ja sote-ministerityöryhmässä. Käytiin läpi yleiskuvaa tulevaisuuden sote-keskuksen ja sote-rakenneuudistuksen valtionavustuksista (liite 2a) ja päälinjoja hakemuksista (mm. keskeiset hakemuksissa esille nousseet teemat, tuottavuus ja vaikuttavuusnäkökulma) ja todettiin, että arviointityötä on tehty tiiviisti mm. THL:n kanssa. Muistutettiin myös, että alueita informoidaan tarkemmin syksyn alussa alkavasta ministerien aluekierroksesta.

Finanssineuvos Ville-Veikko Ahonen kävi läpi VM:n osalta tilannekatsauksen. Tuotiin esille koronan aiheuttamat vaikutukset valmisteluun ja korona-paketin historiallisen suuri koko. Käytiin keskustelua lisätalousarviosta ja parhaillaan meneillä olevasta ensi vuoden talousarviotyöstä. Todettiin, että kesän aikana aloitetaan esiselvitys kuntapolitiikan ja –talouden tarkasteluun liittyen. Valtionavustushakemusten osalta alueellisia toimijoita kiitettiin eritoten lisäselvityksien vastauksista ja taloudellisten vaikutusten arvioinnista. Tuotiin myös esille, että maakuntavalmistelun näkökulmasta on tärkeää, että alueellisen valmistelun tuotokset ovat siirrettävissä myös valtakunnalliseen maakuntavalmisteluun, jotta rakenteet eivät siiloutuisi.

VM:n erityisasiantuntija Antto Korhonen kävi läpi käynnistyvää monialaisen maakunnan selvitystyötä, jonka toimikausi päättyy vuoden lopussa. Selvitystyön tehtävänä on selvittää monialaisen maakunnan rooli ja asema osana julkisen hallinnon kokonaisuutta. Lisäksi selvitystyössä tehdään alustava ehdotus siirrettävistä tehtävistä ja arvioidaan näiden vaikutusta valtionhallinnon rakenteeseen. Työssä on tavoitteena edetä tehtävien luonteen ja tyypittelyn pohjalta, ja erityistä huomiota kiinnitetään myös EU-sidonnaisuuksiin.

Pelastusneuvos Janne Koivukoski esitteli SM:n osalta ajankohtaiskatsauksen (liite 2b). Todettiin, että yhteinen sote-pelastustoimen lakiluonnospaketti on lähtenyt lausuntokierrokselle, ja että lähipäivinä tullaan mitä varmimmin lyömään lukkoon ICT-hankkeiden kokonaisuuden käyttösuunnitelma. Tuotiin esille, että käynnissä on suorituskykyhanke ja kehittämisrahoitus, joka on käytettävissä erilaisiin kehityshankkeisiin ja tarvittaessa alueelliseen valmisteluun.

Käytiin läpi rahoituslakiesitys ja pelastustoimen entistä korkeampi rahoituksen nykytaso. Keskusteltiin koronan vaikutuksista myös pelastustoimeen. Pelastuslakiin tehdään sote-uudistuksesta johtuvat (tekniset) muutokset (sote-100-paketissa). Todettiin, että lisäksi pelastuslain kokonaisuudistuksen esiselvityshanke on käynnissä, jonka mukaisesti pelastustoimen substanssilainsäädäntöön tulee muutoksia maakuntahallintomuutoksien ohella. Yhteistoiminta-alueen ja tilannekeskustoiminnan muodostuminen tulee tukemaan alueellista ja valtakunnallista pelastustoimen valmistelua. Lisäksi

Koivukoski kertoi, että sote-lainsäädännöstä erillinen pelastustoimen aluejaon muuttamista koskeva päätös on tarkoitus esitellä 25.6. valtioneuvostossa, ja tarkoituksena on, että muutos tulee voimaan ensi vuoden alusta samoin kuin kyseisiä kuntia koskeva aikaisemmin tehty maakuntajaon muutoskin tulee voimaan (valtioneuvosto hyväksyi päätöksen esityksen mukaisena 25.6.2020).

Budjettineuvos Tomi Hytönen kartoitti Sote-Digin kehittyvää roolia ja keskeisiä tavoitteita erityisesti kasvattaa palvelukapasiteettia uudistuksen valmistelun tukemisen puolelle. Kehitystyön keskiössä on tietojohdamisen kehittäminen, sekä tekoälyn ja pilvi-puolen vahvistaminen. 12.6. on linjattu uudet omistajapolitiittiset periaatteet ja sen mukaisesti toimintaa viedään eteenpäin tiedolla johtamisen kärjellä.

PJ Hakari nosti esille myös kunnissa koronakriisin siivittämän digiloikan. Kuntiin lähetetään lisätietoa digikannustimesta, joka tullaan kohdistamaan koronakriisin aikana vakiintuneisiin ja esille tulleisiin parhaisiin toimintamalleihin. Haku on tällä kertaa fokusoidumpi aiempiin digikannustinhakuihin verrattuna.

3. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistusta koskevan lakiluonnoksen esittely

Hallitusneuvos Auli Valli-Lintu esitteli sosiaali- ja terveydenhuollon lakiluonnoksen keskeiset osa-alueet, sote-maakuntarakennelain ja sote-maakuntalain (liite 3a). Todettiin, että lakipaketti on laaja ja ehdotukset on tehty tiiviissä virkamiestyöskentelyssä.

Esiteltiin keskeiset lakipaketin ehdotukset aluejakoon ja hallintoon liittyen. Esiteltiin sote-järjestämislain ja Uudenmaan erillisratkaisun pääpiirteet. Todettiin, että järjestämislaki koki laeista suurimman muutoksen perus- ja erikoistason järjestämisvastuun siirtyessä kunnilta ja kuntayhtymiltä sote-maakunnille. Käytiin läpi sote-maakuntien ja sosiaali- ja terveydenhuollon ohjauksen elementit, sote-uudistuksen toimeenpano- ja voimaanpanolaki, ehdotusten suhde perustuslakiin ja sääntämisjärjestykseen, sekä uudistuksen suunniteltu aikataulu.

Keskustelua käytiin laajasti lakipaketin eri osista. Keskustelua heräsi mm. allianssimalleista ja yhteisyritysten toiminnasta ja laajuudesta järjestämisen näkökulmasta, yhteistoiminta-alueen tehtävänäalasta ja henkilöstön asemasta uudistuksessa. Keskusteltiin myös sopimusten, omaisuuden ja velkaerien siirtoihin liittyvistä kysymyksistä. Lisäksi todettiin väliaikaishallintoon liittyen, että tällä hallituskaudella alueet voivat itse päättää alustana toimivan tahon. Väliaikaishallinto tulee voimaan heti kun laki tulee voimaan, jolloin väliaikainen toimielin voidaan asettaa. Tämä tulee olla asetettuna viimeistään kaksi kuukautta siitä hetkestä alkaen, kun laki on tullut voimaan. Jos tätä ei olla tehty, tehdään asettaminen valtion toimesta.

Neuvotteleva virkamies Miikka Vähänen VM:stä esitteli kuntien ja sote-maakuntien rahoituksen (liite 3b). Kuntien osalta käytiin läpi rahoituksen siirtoon - liittyvät veromuutokset, mitä kustannuksia ja tuloja kunnilta siirtyy, uuden valtiosuusjärjestelmän keskeiset piirteet ja sen taloudelliset vaikutukset, sekä siirtojen vaikutukset kuntien talouteen käyttötalouden näkökulmasta. Lisäksi käytiin läpi alustavan muutoslaskelman tuloksia. Todettiin, että laskelmat ovat alustavia ja niihin liittyy poikkeuksellista epävarmuutta koronaepidemian vaikutusten takia.

Käytiin läpi maakuntarahoituksen määräytyminen koko maan tasolla ja rahoituksen tarkistaminen, sote-maakuntien laskennallinen rahoitusmalli, siirtymäkausi ja arviolaskelmia sote-maakuntien rahoituksesta. Keskustelua herätti mm. siirtymätasausjärjestelmän mekanismi ja alueelliset näkökulmat.

Hallitusneuvos Ilpo Helismaa esitteli lain pelastustoimen järjestämiseen liittyen (liite 3c). Käytiin läpi uudistukset tavoitteet, toimialakohtaiset vaikutukset, palvelutasoon liittyviä asioita. Käytiin läpi

pelastustoiminnan järjestämisvastuuseen, ohjaukseen, valvontaan, investointeihin ja rahoitukseen liittyvät keskeiset periaatteet.

Asiakohdan aikana puheenjohtaja vaihtui johtaja Taru Koivistoon STM:stä, kun pj Hakari poistui kokouksesta.

4. Muut asiat

Käydään yleistä keskustelua henkilöstön palkkauksesta ja sopimusasioista maakuntavalmistelussa.

5. Seuraava kokous, syksyn aikataulut ja kokouksen päättäminen

Erityisasiantuntija Antti Kuopila STM:stä käy läpi jaoston ja sote-uudistuksen aikataulua. Seuraava kokous pidetään 20.08.2020 klo 10:00–14:00 skypenä. Tavoitteena on jatkaa perinteisesti kokoustamista paikan päällä kun fyysiset palaverit alkavat. Elokuun kokouksessa esitellään tiekartasta jalostetumpaa versiota, johon lainsäädännön kytkentää ja toimeenpanon valmistelua tuodaan entistä enemmän esille.